

vso naglacio ukreiali del svojih čet na ladje. Vkljub gosti megli so turške čete zasledovale sovražnika v smeri proti morski obali in mu prizadale velike izgube. Turške čete so uplenile veliko sovražnih šotorov, municije in topov. Pri Anaforti in Ari Burnu ni več nobenega angleško-francoskega vojaka. Napad angleško-francoskih čet pri Seddil-Bahru je bil popolnoma brezuspešen in turške čete so tukaj zapodile sovražnika nazaj v njegove postojanke. Do sedaj Angleži in Francozi svojih postojank pri Seddil-Bahru (v najbolj južnem kotu polotoka Galipoli) še niso zapustili, kakor so to storili bolj proti severu pri Ari Burnu. Najbolj izpostavljena angleško-francoska postojanka je bila Anaforta, ki je takoj padla, ko so avstrijske motorne baterije, tisti velikani, ki so že pred francoskimi trdnjavami, v Belgiji in na Rusko-Poljskem pokazali, kaj premorejo, naperile proti nji svoje strele. Čete, ki so jih odtegnili z galipolskega polotoka pri Ari Burnu, bodo Angleži porabili pri Solunu. Sodi se, da se bodo tudi one čete, ki še sedaj stoje pri Seddil-Bahru, kmalu poslovile od teh-le postojank in jo mahnilo proti Solunu, ki bo odsedaj glavno opirališče Angležev in Francozov za vsa podvzeta na Balkanu in v Sredozemskem morju.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Naše prodiranje v Črnogori napreduje polagoma, pa vztrajno. Pri Celebiču, južno od Foče, smo dne 16. decembra zapodili Črnogorce z zadnjega kosa bosanske zemlje, ki so ga še imeli zasedenega. Istega dne smo zasedli črnogorsko mesto Bjelopolje (zahodno od mesta Novipazar) in prodrli v rodovitno ozemlje reke Tare. Sovražnik se krčevito brani. Črnogorsko-srbske čete se posebno zoperstavljajo našemu prodiranju proti mestu Berane (južnozahodno od mesta Novipazar). Naši so že severno od Beran zasedli važne postojanke. Na južnem delu tega bojišča so se baje zopet začela bojna podvzeta. Nekatera poročila namreč pravijo, da je del bolgarske armade že udril v Albanijo in zasleduje ostanke srbske armade proti Draču.

V Albanijo so v zadnjem času začeli prodirati tudi Italijani. Iz svojega glavnega opirališča, iz mesta Valone, pošiljajo svoje vojaštvo, katerega vedno bolj ojačujejo, v notranjost dežele. Njihovo prodiranje ima baje namen, pomirjevalno uplivati na Albance in preprečiti upore. Pravi namen pa bo, spraviti večji del te zemlje v svojo oblast.

Avstriji zasedli Bjelopolje.

Del Kövesove armade, ki je prodiral iz Sjenice v Novem pazarju, je dne 16. decembra s spretnim obkoljevalnim bojevanjem zavzel mesto Bjelopolje. V naslednjih dneh so te čete zahodno od Bjelopolja prodrale do reke Tare in so jo pri kraju Mojkovac tudi prekoračile.

Boj za Berane.

Mesto Berane leži v rodovitni dolini reke Lim, v nekdanjem sandžaku Novipazar. Za mesto se vršijo srđiti boji. Naša armada pod poveljstvom Kövesa se vedno bolj približuje mestu. Srbi in Črnogorci se na močno utrjenih gorskih postojankah severno od mesta krčevito branijo. Naši morajo z velikanskimi napori zavzeti posamezne sovražne postojanke. Njihove napore pomnožuje visok sneg, ki ga že vse polno leži po gorah v severnoizhodnem delu Črnogore. Boji v tem ozemlju se smejo prištevati najtežavnijim bojem sedanje svetovne vojske.

Naš plen v Srbiji.

Plen naših čet v Srbiji je zelo velik, njegova vrednost znaša na stotine milijonov. Zavezniške čete so zplenile nič manj kakor 5400 železniških vozov, ter veliko število popolnoma novih, še nič rabljenih lokomotiv. Skoraj vsi železniški vozovi so bili natovorjeni z blagom, ki ga je dobila Srbija od četvorsporazuma. Velike množine municije, topov, usnja, gumija, bencina itd. so padle v roke zavezniškim četam. Ko bodo v najkrajšem času zopet popravljeni železniški mostovi, bo prva naloga naše uprave, da spravi z železniških tirov nakupičene in natovorjene železniške vozove ter tako uredi promet na srbskih železnicah.

Ostanki srbske armade in srbski begunci.

Od cele srbske armade se je moglo rešiti največ 50.000 mož z največ šestimi gorskimi baterijami v Albanijo. V Črnogoro je odrinilo največ 30.000 Srbov-vojakov, a komaj dve tretjini teh sta še došli v Drač.

Neki amsterdamski list poroča iz Londona: Le mal del pobeglih Srbov je došel v grško Macedonijo. Ko je korakal sovražnik skozi staro Srbijo, so večinoma srbski možje, ki niso bili podvrženi vojaščini,

korakali proti zahodu in jugozahodu. Ženske in otroci so večinoma zaostali. Na Kosovem polju se je zbralo 700.000 beguncev. 250.000 jih je sklenilo, da se udajo sovražniku. Mraz in lakota sta usmrtila na tisoče beguncev, tudi volkovi so jih veliko raztrgali.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Rusi so se pričeli živahneje gibati. Za fronto se baje vrši veliko premikavanje ruskih čet. Dozdeva se tudi, da je rusko armadno vodstvo poslalo znatnih ojačenj posebno na bojno črto ob Bukovini in v izhodni Galiciji. Pri Dobronoči so se v noči od 19. na 20. decembra že vršili krvavi boji med Rusi in Avstriji.

Splošno zanimanje je vzbudilo poročilo, da je car generala Ruskega, ki je splošno veljal kot eden najboljših ruskih poveljnikov, odstavil od vodstva severne ruske armade.

Boji ob besarabsko-bukovinski meji.

Rusi so na bojno črto ob Besarabiji dobili sedaj znatna ojačenja. Nekatera poročila pravijo, da je armada, ki je bila ob rumunski meji pripravljena, da udari preko Rumunije v Bolgarijo, dobila nenadoma poveljel da mera proti avstrijski bojni črti ob Bukovini in v izhodni Galiciji. Po poročilih, ki so došla v sredo, dne 22. decembra, so se ob besarabski meji že vršili srđiti boji. V noči od 19. na 20. decembra so Rusi po hudem artilerijskem obstreljevanju naših obmejnih postojank pri Dobronoči (severno od Černovic) v gosti megli naskočili naše tamošnje prednje okope. Boj se je razvil v krvav ročni metež. Rusi so sicer udrli v naše predje postojanke, toda naši so jih z nenadnim napadom zopet vrgli nazaj.

General Ruski odslovljen.

Car Nikolaj kaže svoje najvišje vojno vodstvo s tem, da odstavlja generale. Odstavil je svojega generalisima Nikolaja Nikolajeviča ter ga poslal na Kavkaz. Odstavil je Rennenkampa ter ga poslal v pokoj. Sedaj je odstavil generala Ruskega, poveljnika severne ruske armade, ter ga poslal v zdravilišče. V pismu, ki ga je poslal Ruskemu, poudarja car, da so veliki napori generalu razdejali živce in zdravje ter da vsled tega nujno potrebuje miru in bolniške oskrbe.

Odločitev bo na sp mlad.

Ruski list „Novoje Vremja“ piše: Mir na vseh frontah vzbuja domnevo, kakor da bi bila velika borba že končana. To misel utrjuje pismo cesarja Viljema avstrijskemu cesarju Francu Jožefu, da je že končan kazenski vojni pohod zoper Srbijo, maščevan umor avstrijskega prestolonaslednika ter na ta način odstranjeni prvotni vzroki za vojsko in njene posledice. Ni pa nobenega dvoma, da bodo Nemci še enkrat zbrali svojo velikansko moč, da se sedaj pripravljajo noč in dan na odločilno bitko v spomladu, misleč, da bodo gotovo zmagali. Edina rešitev Rusije je popolno uničenje Nemčije.

Nemško-francosko bojišče.

Sprememba v francoskem in angleškem armadnem vodstvu.

Maršal Joffre, poveljnik francoskih čet na nemško-francoskem bojišču, je bil imenovan za vrhovnega poveljnika vseh francoskih armad. Za njegovega naslednika na francoskem bojišču je imenovan general Castelnau, ki je baje po svojem prepričanju vnet katoličan.

Dne 15. decembra pa je bil tudi angleški general French, poveljnik angleških čet v Franciji in v Flandriji, imenovan za vrhovnega poveljnika vseh angleških armad. Na lastno prošnjo se mu je odvzelo poveljstvo čet v Franciji in v Flandriji. Na njegovo mesto je imenovan general Douglas Haig, ki je star 55 let.

Francoske žene za nadaljevanje vojske.

Francoski list „Figaro“ objavlja sledeči oklice francoskih žen: „Hočemo, da se nadaljuje vojska, dokler se ne doseže mir, ki je edino mogoč, mir, ki nam prinese zmago. Nemške žene so objavile oklice za mir, a me matere, žene, hčere in sestre, ki nismo ničesar izgubile, marveč ki so dale, kar so imele, namreč najljubše na svetu, hočemo tudi izdati oklice, a oklice za vojsko. Ne moremo dovoliti,

ti, da se izreče beseda mir, dokler se ne maščujejo nam ljubi mrtveci, dokler se ne oprosti naša dežela, in dokler se ne pribori velika zmaga. Nočemo vojske radi vojske, hočemo vojsko radi miru. Francoske žene ljubimo domovino nad vse.“

General brez roke.

Francoski general Pau se je vojne leta 1870 udeležil kot stotnik in je v boju izgubil desno roko. Vzlic temu je še zdaj v visoki starosti izboren jezdec. Zdaj ima francoska armada še drugega generala, ki mu manjka desna roka. To je general Gourand, ki mu je v bojih za Dardanele šrapnel odtrgal roko. Nastopil je že zopet službo in prevzel zapovedništvo neke armade.

Izgube naših sovražnikov.

Angleži so, kakor priznavajo njih uradna poročila sama, izgubili do oktobra 1915 pri armadi in mornarici okroglo 493.000 mož. Francoske izgube ceni angleški list „New-Statesman“ na 2.700.000 mož. Te številke pa so brezdomno prenizke. Celotne izgube Francozov namreč znašajo mnogo nad 3.000.000 ljudi. Italijani so v dosedanjih štirih ofenzivah izgubili okrog 600.000 mož. Rusija je do 15. avgusta po poročilih lista „Baseler National-Zeitung“ izgubila že 222.172 častnikov in 5.500.000 mož. Srbske izgube znašajo 250.000 mož, približno toliko znašajo tudi izgube Belgije. Anglija, ki je glavni krivec, da se ta vojska ne konča, ima torej v tej vojski razmeroma najmanjše izgube.

Na morju.

Ruske ladje obstreljevale Varno.

V ponedeljek, dne 20. decembra, je priplul del ruskega črnomoškega bojnega brodograja pred rumunsko mesto Balčik, odkoder so štirje torpedni rušilci, dva torpedna čolna in ena križarka odpluli proti bolgarskemu mestu Varna. Ruske ladje so obstreljevale mesto. Padlo je 51 granat. Varna leži ob Črnem morju južno od nove rumunsko-bolgarske meje.

Dvo nemški bojni ladji potopljeni.

V petek, dne 17. t. m., je v Izhodnem morju sovražni podmorski čoln potopil nemško križarko „Bremen“. Ob enem je bil potopljen tudi nemški torpedni čoln, ki je spremljal križarko.

Podmorski čolni

avstro-ogrski in nemški, so potopili dozdaj 508 sovražnih ladij s skupno 917.819 tonami.

Slovenske žrtve za domovino.

* Hoče pri Mariboru. Dne 12. decembra t. l. je dospela od Rudečega križa žalostna vest, da je vrl mladenič Andrej Robič v evetu svoje mladosti v 24. letu dne 12. julija t. l. pri Zagorcih na Rusko-Poljskem padel za domovino. Naj mu bo tuja zemljica lahka!

* Fram. Po smrti odlikovan je bil dne 8. dec. z veliko srebrno nabraženo svetlinjo Anton Bezjak iz Frama, ki je, kakor smo že poročali, padel dne 22. oktobra t. l. proti Lahom. Slava junaku!

* Sv. Lenart v Slov. gor. Matej Klemenčič, doma iz Mote pri Kapeli, nam piše z ruskega bojišča dne 3. decembra: Tukaj na severnem bojišču smo pokopali na prvo adventsko nedeljo mojega prijatelja, ki sva se spoznala tukaj v vojski, N. Sarnica, sin vdove-gostilničarke pri Sv. Penartu v Slov. goricah. Rajni je imel 18 let in je prišel šele komaj mesca septembra na bojišče. Nesrečna smrt ga je vrgla v prerani grob. Pogreb je bil sijalen, tudi od civilnega prebivalstva je bilo dosti navzočih pri pogrebu. Nagrobnico mu je govoril vojaški duhovnik. Srčno sožalje njegovi materi! Pri nas je tudi že precej močna zima in snega imamo zadosti. Srčen pozdrav pošilja vsem bralcem „Slovenskega Gospodarja“ iz severnega bojišča Matej Klemenčič, doma iz Mote, kapelska župnija pri Radgoni, sedaj pa topničar na severnem bojišču že od začetka vojne.

* Mala Nedelja. Žrtev vojske nam je postal med mnogimi tudi priden mladenič Franc Rudolf, trgovski pomočnik iz Radislavee, ki je svoje cvetoče življenje v 21. letu svoje starosti daroval za domovino. Ker mu ni bila več dana priložnost, obiskati svojih dragih, je pred odhodom na bojno polje izrazil svoje zadnje želje, katere je obrnil za kinč cerkve in svoj dušni blagor. V svojih mladeniških letih je prav pogosto, kakor tudi na dan svojega godu prejemal sv. zakramente. Letos pa je za god dne 3. decembra bil zadet od italijanske granate na goriški zemlji ter upamo, da je za plačilo sprejel lepo krono v sv. ne-